

Op pad door Natuurgebied Pannenhoef

Wandelzoekpagina

Lengte

16 km

Start- en eindpunt

parkeerplaats De Bak
Ettensebaan 23
4891 TG Rijsbergen

Openbaar vervoer

Niet bereikbaar met
openbaar vervoer

Parkeren

P Parkeerplaats De Bak,
Ettensebaan 23, 4891 TG
Rijsbergen

Horeca

☕ **café In den Anker**
Rucphenseweg 35
4882 KB Zundert

☺ Onderweg zijn er bankjes en
picknick plekken

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

20-12-2022

Baronie van Breda

Deze rondwandeling gaat door het natuurgebied Pannenhoef in de omgeving van Rijsbergen, Sprundel en Zundert. We wandelen door een afwisselend landschap met naald- en loofbos, heide, vennen en moerasterrein. Opvallend zijn de sporen van het afgegraven veenpakket in de periode van 1250 tot 1750. Zo loopt de route steeds in de omgeving van de nog aanwezige oude Turfvaart en het daaraan parallel verlopende beekje, de Bijloop. Zij zorgden in die tijd voor het transport van de turf naar Breda en de ontwatering van het veenmoeras. Het natuurgebied raakt daarna in verval, maar wordt in 1970 aangekocht door Brabants Landschap, die met hun langjarige natuurherstelproject de Pannenhoef weer tot een aantrekkelijk bos- en heidegebied heeft gemaakt. Maar liefst 11 vennen zijn er weer teruggekomen. Zo is er ook weer ruimte voor zeldzame planten, zoals heidekartelblad en moerashertschooi. De route voert door enkele aan de oude Turfvaart gelegen landgoederen: De Pannenhoef, De Moeren en Het Anker. Zij zijn gelegen in een afwisselend landschap dat bepaald wordt door de vennetjes, de Turfvaart en de beekvallei van de Bijloop met hun bijzondere landschappelijke en biologische waarde. Opvallend op de wandeling is uitspanning 'In den Anker', de oudste herberg van ons land. Maar we komen ook langs de Trappistenabdij Maria Toevlucht, waar 'Zundert Trappist' wordt gebrouwen.

Routebeschrijving verloopt via knooppunten van het Wandelroutenetwerk VisitBrabant:
8 - 46 - 98 - 99 - 47 - 94 - 71 - 96 - 91 - 73 - 92 - 60 - 32 - 10 - 32 - 31 - 60 - 75 - 77 - 74 - 72 -
80 - 8

Routebeschrijving

1 De rondwandeling vertrekt vanaf de parkeerplaats De Bak met informatiebord aan de Ettensebaan 23, Rijsbergen. We kiezen voor de grasbaantje rechts naast het infobord en wandelen naar de bosrand. Linksaf het pad langs de Turfvaart volgen tot KNP8. Hier gaat de route rechtsaf en we komen verderop bij KNP46 aan het bruggetje over de Blikloop. Bij KNP46 rlinksaf langs de oude Turfvaart in zuidwestelijke richting. De route verloopt op een dijkje met rechts de Bijloop en links de Turfvaart. De groengele markering leidt ons rechtsaf over de Bijloop naar de Lokkerberg. We passeren het kunstobject 'Werelddragers' van kunstenaar Martin Wijngaards. Met de bocht naar links en na een tiental meters opnieuw linksaf. Het pad volgen en de groengele markering naar rechts volgen! Zo komen we bij KNP 47 met de parkeerplaats aan de zandweg met vrij liggend fietspad (Oosteindseweg). Linksaf en de brug over de Bijloop oversteken. We aan het bosgebied van Landgoed Pannenhoeft. We kiezen voor het bospad dat aan de rechterkant parallel verloop aan het zandpad met fietspad. Tussen 2 imposante beukebomen door komen we op de T-splitsing in het centrum van Landgoed Pannenhoeft.

2 De route gaat op de T-splitsing rechtsaf voorbij aan De Hoef van Brabants Landschap en het bakhuisje, dat dienst heeft gedaan als beheerderswoning voor de bosbaas Jan Adriaensen met zijn gezin. Rechts langs de Zwarte Schuur (1916) gaat de route voorbij aan KNP71 door het bomenlaantje in de richting van KNP91. Na een paar honderd meter slaan we linksaf en volgen de groengele markering. Rechtsdoor geeft de afsluitboom aan dat het vennengebied van de Lokker niet toegankelijk is! We volgen het pad en passeren net voor de oversteek van de Turfvaart aan de linkerzijde het ven De Flesch. Naar links leidt een paadje naar een vogelkijkhut. Na de oversteek van de Turfvaart komen we aan KNP91, waar we linksaf slaan. Rechttuit gaat de route tot aan een T-splitsing. Hier linksaf komen we bij KNP73 en slaan rechtsaf. Met de bocht naar rechts langs de natte ruigte van moerasgebied De Drenck bereiken we de

Sprundelsebaan. We steken recht over en volgen het bospad dat naar rechts kronkelend zijn weg zoekt tot we op de klinkerweg staan. Naar links volgen we de klinkerweg, de Hazenmerenstraat. Op het punt waar naar links de toegang naar de boerderij is, gaat de route rechtsaf en wordt zandpad. Met de bocht mee naar links passeren we een afgelegen optrekje. We laten het gebied Pannenhoeft achter ons en komen aan natuurgebied De Moeren van Natuurmonumenten. De route loopt hier langs het Sterrenbos van het Trappistenklooster Maria Toevlucht. Bij het hekwerk van de abdij gaat de route linksaf. Het pad volgend met de klok mee houden we naar rechts zicht op het trappistenklooster.

3 Langs bosgebied Veldekensberg komen we KNP92. Linksaf door bosgebied Kievitspolder tot het bruggetje over de Turfvaart bij KNP60. Rechtdoor komen we op Landgoed De Moeren. Op de kruising van de statige beukenlaan aangekomen gaan we naar linksaf door het beukenlaantje naar de theekoepel. Onze route gaat terug door deze beukenlaan in de richting van het Buitenhuis De Moeren. Aan het einde van de fraaie beukenlaan bereiken we de Rucphenseweg, de N638. We steken over en komen we door het hekje bij KNP32 en het Buitenhuis De Moeren. We wandelen linksaf langs KNP10 naar Herberg 'In den Anker', een herberg annex café uit 1635, waar alles van vroeger nog aanwezig is. Een authentieke pauzeplek! Weer op weg wandelen we over de oude Rucphenseweg terug langs KNP10, langs Buitenhuis De Moeren en KNP32 naar de brug over de Turfvaart. We steken bij KNP31 de N638 over en nemen na het hek de grasbaan tussen Bijloop en Turfvaart. De waterlopen Bijloop en Turfvaart delen hier hetzelfde stroomgebied. We blijven deze grasbaan volgen langs KNP60 met het bosgebied van de Veldekensberg aan onze linkerzijde.

4 We komen over het dijkje in het gebied De Rikken, waar door een natuurherstelproject langs de Bijloop een retentiebekken is gecreëerd om overtollig water op te vangen. Aan het einde van dit

dijkje steken we de Sprundelsebaan over en volgen door het hek het onverharde pad op de oever van de Turfvaart. We passeren aan onze linkerzijde de natte ruigte van moerasgebied De Drenck, waar de Bijloop door stroomt. We volgen de groengele markering naar rechts over de Turfvaart over. Op de onverharde Panhoefweg rechtsaf en even verder linksaf tot aan KNP75. Opnieuw naar links en dan rechtuit langs KNP77 tot we bij KNP74 aan het open terrein van de Klein Zundertse heide komen. Naar rechts zicht op het Groot Geertven.

De route gaat verder langs de bosrand en met de bocht naar links langs de parkeerplaats en het infopaneel. De route bereikt de Pannenhoefsebaan met fietspad bij KNP72. We steken over en vervolgen het zandpad achter de afsluitboom. Met de bocht naar links en naar rechts komen we langs de bosrand en het open terrein aan KNP48. Nog even rechtdoor in de richting van KNP8 om dan naar rechts het bomenlaantje in te slaan. Zo komen we op parkeerplaats De Bak aan de Ettensebaan, waar we gestart zijn aan deze rondwandeling.

Omgevingsinformatie

Landgoed Pannenhoef

Het landgoed is omstreeks 1810 is aangelegd als productiebos met voornamelijk grove den. Het oude bos is rijk aan kruiden. Ook broeden er veel vogels. Onder de oudere naam Arenberg is Landgoed Pannenhoef rond 1460 in bezit van Willem van de Marck, erfgenaam van de Heren van Arenberg. Daarna komt het landgoed steeds in andere handen. Eind negentiende eeuw wordt de Bredase bankier Van de Meer eigenaar, maar hij moet door financiële nood zijn bezit in 1891 doorverkopen aan de Leidse meelfabrikant De Koster. Hij besteedt het beheer en de bebossing uit aan de Heidemaatschappij. Twee generaties later gaat het landgoed door huwelijk over aan de familie De Mooy, houthandelaren. In 1923 wordt het landgoed eigendom van Willem Kölling, stichter van de Gazelle Rijwielfabriek, die het landgoed verder uitbreidt. Hij laat er in 1925 de Villa Arendsberg bouwen in de stijl van architect Berlage(1856-1934). In 1970 neemt Brabants Landschap het landgoed over inclusief het bakhuisje, dat jarenlang dienst heeft gedaan als beheerderswoning voor de bosbeheerder Jan Adriaensen met zijn gezin. De Zwarte Schuur uit 1916 wordt bezoekerscentrum met film- en expositieruimte en informatie over de cultuurhistorie en de flora en fauna van de Pannenhoef.

Vennengebied De Lokker

Dit veenmoeras wordt voor het eerst vermeld in 1909. De naam 'De Lokker' komt van 'lokke', zowel de streeknaam voor veenpluis als de aanduiding voor een taaie laag in het veen, gevormd door fossiel veenpluis. De Lokker is omstreeks 1930 een wijd en zijd bekend recreatiegebied. De mensen komen naar dit ondiepe bosven om er 's winters te schaatsen. In de zomer kun je er in bootjes varen en is het de enige plek in West-Brabant waar je gemengd kunt zwemmen, ver buiten het zicht van de bewoonde wereld. Dit is voor de toenmalige pastoor van Sprundel een doorn in het oog. Als een ware Don Camillo ziet hij het bosven als 'een poel des verderfs' en hij krijgt het voor elkaar dat in 1938 de Bijloop door dit ven gegraven wordt, waardoor het leegloopt. Als Brabants Landschap in 1970 het gebied in bezit krijgt, blijft het beheer van het terrein tot 1991 gericht op ontwateren ten gerieve van de landbouw. Inmiddels heeft Brabants Landschap sluisjes geplaatst in de Bijloop en hebben de voormalige vennen in het gebied van de Lokker weer hun oude luister teruggekregen. Helaas is het gebied niet toegankelijk voor publiek.

Trappistenabdij Maria Toevlucht

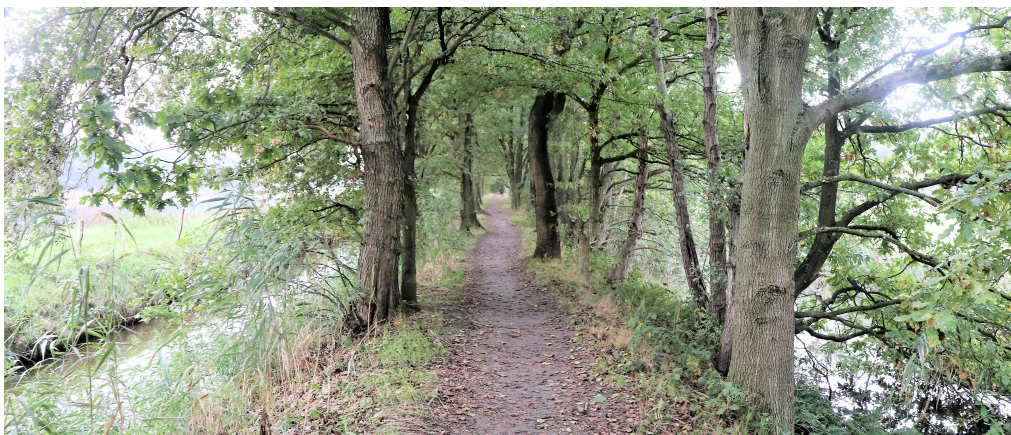
In 1897 schenkt de Zundertse Anna Catharina van Dongen een stuk grond aan de abt van het Trappistenklooster Koningshoeven in Berkel-Enschot. Hij besluit er een klooster te stichten met de naam 'Maria Toevlucht', als toevluchtsoord voor Franse monniken, die door de politieke situatie in Frankrijk verdreven zijn. Uit Berkel-Enschot vertrekken drie monniken naar Zundert en er wordt begonnen met de bouw van het klooster, dat in 1900 wordt ingewijd als priorij Maria Toevlucht. Door financiële problemen moeten de monniken van Maria Toevlucht in 1909 tijdelijk onderdak zoeken in Westmalle, maar ze kunnen door een schenking terugkeren naar hun abdij. Het klooster wordt uitgebreid met een bakkerij, wasserij en smederij en er wordt een grote opslagschuur gebouwd. Tevens wordt met die schenking de kerk en de kapittelvleugel van het klooster gebouwd. In 1938 wordt de priorij van Zundert tot abdij verheven. Vanaf de jaren 60 vinden modernisering van klooster en liturgie plaats en heeft ook zen meditatie in de abdij een plaats gekregen. De laatste renovatie van gastenhuis, poortgebouw en de bestaande gebouwen is in 2005 afgerond. In 2009 besluit de abdij een kleine brouwerij te beginnen waar het abdijsbier Zundert Trappist wordt gebrouwen.

Landgoed De Moeren

Het is 1646 als oud-burgemeester van Breda, Willem Snellen (1599-1677), een flink stuk land koopt ten westen van Zundert. Omdat turf in die tijd de populaire brandstof is, gebruikt hij zijn bezit als ontginningsgebied van het aldaar aanwezige hoogveen. 'Het Anker' is de toenmalige naam van het gebied dat in de 18e eeuw wordt opgedeeld in de landgoederen De Moeren en Vredenoord. In 1807 verwerft Govert van der Hoeven Landgoed De Moeren en maakt er een buitenplaats van met een fraaie landschapstuin en beuken- en eikenlanen. Huize De Moeren wordt in 1817 in classicistische stijl gebouwd. Generaties lang komt de familie Van der Hoeven naar De Moeren om er de zomer door te brengen. Men wandelt in de tuin en het park en geniet in het theehuis van de naaste omgeving. In 1962 koopt de familie Van der Hoeven ook het Landgoed Vredenoord en laat het verwaarloosde landhuis afbreken. Het huidige Landgoed De Moeren is nog steeds in handen van de familie Van der Hoeven en staat sinds augustus 2004 zelfs op de Rijksmonumentlijst.

Turfvaart en Bijloop

Het stroomgebied van de oude Turfvaart en de daaraan parallel lopende Bijloop zijn bepalend voor deze wandeling. Aan de route zijn nog de sporen zichtbaar van de tussen 1250 en 1750. afgegraven veenlaag. De beide waterlopen zorgden voor het transport van de turf naar Breda en Roosendaal en voor de ontwatering van het veenmoeras. Als het veen is afgegraven, raakt het gebied overwoekerd door heide en verdwijnen de vennen. Het natuurgebied wordt in 1970 door Staatsbosbeheer aangekocht en natuurherstelprojecten komen op gang. Maar liefst 11 vennen zijn weer uitgegraven en de natuurwaarden in het gebied worden hersteld. In het gebied De Riggen wordt een retentiebekken voor de opvang van water gecreëerd en op de natte weilanden zijn kleine vennetjes ontstaan, die eenden en watersnippen aantrekken. In dit gebied kun je het Drents heideschaap aantreffen. Het is het oudste schapenras van West-Europa, dat vanaf ongeveer 6000 geleden al in ons land voorkomt en van grote waarde is voor instandhouding van het oorspronkelijke ras.

Op pad door Natuurgebied Pannenhoef, 16 km

Wandel Zoekpagina

